

กฤษฎีกา ไฟกั๊ส

มุ่งมั่น สร้างสรรค์กฎหมายไทยให้มีคุณภาพ

ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๑๓๗ พุทธศักราช ๒๕๕๙ (๒/๒๕๖๐)

สารบัญ

ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา

กำหนดเวลายื่นคำร้องขอย้ายผู้บริหารสถานศึกษา.....๒	๒
อำนาจของคณะกรรมการการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยในการให้ความเห็นชอบให้การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยรับชำระหนี้จากบุคคลภายนอกแทนลูกหนี้ในคดีล้มละลาย.....๒	๒
การยกเลิกหรือเพิกถอนประกาศยุบเลิกวัด.....๒	๒
การสิ้นสุดการยกเว้นการใช้บังคับกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๔/๒๕๕๙ กรณีโครงการหรือกิจการที่อยู่ระหว่างขอประกอบกิจการโรงงานผลิตพลังงานไฟฟ้า.....๓	๓
การนับวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการกองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรม.....๓	๓

บทความทางกฎหมาย

หลักความรับผิดชอบและการชดเชยค่าเสียหายกรณีสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมปนเปื้อนสู่สิ่งแวดล้อม.....๔	๔
---	---

กฎหมายใหม่ที่นำเสนอเดือนกันยายนถึงตุลาคม ๒๕๕๙

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙.....๖	๖
พระราชบัญญัติคุ้มครองประพฤติ พ.ศ. ๒๕๕๙.....๘	๘
ข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยวิธีการดำเนินคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙.....๙	๙

ร่างกฎหมายที่สำนักงานฯ ตรวจสอบพิจารณา

เดือนตุลาคม ๒๕๕๙ .....๑๑	๑๑
--------------------------	----

กำหนดเวลายื่นคำร้องขอย้ายผู้บริหารสถานศึกษา

มาตรา ๑๙๓/๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติให้การนับระยะเวลาทั้งปวงให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยระยะเวลา เว้นแต่จะมีกฎหมาย คำสั่งศาล ระเบียบ ข้อบังคับ หรือนิติกรรมกำหนดเป็นอย่างอื่น การนับระยะเวลายื่นคำร้องขอย้ายผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงต้องเป็นไปตามมาตรา ๖๔ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งบัญญัติไว้ในกรณีที่ว่าวันสุดท้ายของระยะเวลา ตรงกับวันหยุดราชการหรือวันหยุดตามประเพณี ให้นับวันที่เริ่มทำการใหม่ต่อจากวันที่หยุดทำการนั้นเป็นวันสุดท้ายของระยะเวลา นอกจากนี้ มาตรา ๑๙๓/๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ก็บัญญัติไว้ในลักษณะเดียวกันด้วย เมื่อวันสุดท้ายของระยะเวลายื่นคำร้องขอย้ายตรงกับวันเสาร์ กรณีจึงต้องถือว่าวันจันทร์ เป็นวันสุดท้ายของระยะเวลาที่สามารถยื่นคำร้องขอย้ายได้

หากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้แจ้งเปลี่ยนวันสุดท้ายของการยื่นคำร้องขอย้ายจากเดิมวันเสาร์มาเป็นวันจันทร์ และมีผู้บริหารสถานศึกษาได้ยื่นคำร้องขอย้ายในวันจันทร์ตามที่แจ้งเปลี่ยนแล้ว ก็ต้องนำคำร้องขอย้ายที่ได้ยื่นไว้ในวันจันทร์มาพิจารณาด้วย

(เรื่องเสรีจที่ ๑๐๙๔/๒๕๕๙ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง กำหนดเวลายื่นคำร้องขอย้ายผู้บริหารสถานศึกษา, คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๘))

อำนาจของคณะกรรมการการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ในการให้ความเห็นชอบให้การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย รับชำระหนี้จากบุคคลภายนอกแทนลูกหนี้ในคดีล้มละลาย

เมื่อศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด ลูกหนี้ของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) รายหนึ่ง และ กนอ. ได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายแล้ว ต่อมาได้มีบุคคลภายนอกอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๑๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ขอชำระหนี้แทนลูกหนี้รายนี้ ในการนี้ คณะกรรมการ กนอ. เป็นผู้ที่มีอำนาจในการพิจารณาอนุมัติให้ผู้ว่าการ กนอ. รับชำระหนี้จากบุคคลภายนอก หากการให้บุคคลภายนอกชำระหนี้แทนลูกหนี้ในคดีล้มละลายดังกล่าวจะเป็นประโยชน์แก่ กนอ. มากกว่าการเฉลี่ยทรัพย์จากกองทรัพย์สิน

ของลูกหนี้ในคดีล้มละลาย และไม่มีเงื่อนไขอื่นใดนอกจากการให้ ถอนคำขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลาย อีกทั้งการรับชำระหนี้ ดังกล่าวมิได้ทำให้ กนอ. ต้องเสียประโยชน์ คณะกรรมการ กนอ. ย่อมอาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๒ อนุมัติให้ดำเนินการดังกล่าวได้

(เรื่องเสรีจที่ ๑๐๙๕/๒๕๕๙ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง อำนาจของคณะกรรมการการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ในการให้ความเห็นชอบให้การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยรับชำระหนี้จากบุคคลภายนอกแทนลูกหนี้ในคดีล้มละลาย, คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๕))

การยกเลิกหรือเพิกถอนประกาศยุบเลิกวัด

พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ บัญญัติให้การยุบเลิกวัดเป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๐๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ โดยกำหนดวิธีการยุบเลิกวัดไว้ ๒ กรณี คือ

(๑) กรณีวัดมีสภาพเสื่อมโทรมหรือมีเหตุอื่นอันไม่ควรเป็นวัดต่อไป หากเจ้าคณะอำเภอและนายอำเภอเห็นสมควรให้รายงานเจ้าคณะจังหวัดและมหาเถรสมาคม เมื่อมหาเถรสมาคมเห็นชอบแล้ว ให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติประกาศยุบเลิกวัดในราชกิจจานุเบกษา

(๒) กรณีวัดร้างพระภิกษุไม่อาศัย หากสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเห็นสมควร ให้เสนอต่อมหาเถรสมาคม เพื่อพิจารณาเห็นชอบ เมื่อมหาเถรสมาคมเห็นชอบแล้ว ให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติประกาศยุบเลิกวัดในราชกิจจานุเบกษา

วัดที่ถูกยุบเลิกจะสิ้นสุดสภาพความเป็นนิติบุคคลทรัพย์สินของวัดก็จะเปลี่ยนฐานะเป็นศาสนสมบัติกลาง ซึ่งการโอนกรรมสิทธิ์ที่ศาสนสมบัติกลางต้องตราเป็นพระราชบัญญัติ

หากจะยกวัดที่ได้มีการยุบเลิกไปแล้วให้กลับมาเป็นวัดอีกครั้งก็จะต้องดำเนินการตั้งวัดใหม่ตามกฎกระทรวง

โดยสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติไม่มีอำนาจในการยกเลิกหรือเพิกถอนประกาศยุบเลิกวัดร้าง อีกทั้งไม่อาจแก้ไขเพิ่มเติมกฎกระทรวงดังกล่าวเพื่อดำเนินการยกเลิกหรือเพิกถอนประกาศยุบเลิกวัดร้างได้ นอกจากจะดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ฯ ก่อน

(เรื่องเสรีจที่ ๑๑๐๐/๒๕๕๙) บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การยกเลิกหรือเพิกถอนประกาศยุบเลิกวัด, คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๘)

การสิ้นสุดการยกเว้นการใช้บังคับกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๔/๒๕๕๙ กรณีโครงการหรือกิจการที่อยู่ระหว่างขอประกอบกิจการโรงงานผลิตพลังงานไฟฟ้า

โรงงานผลิตพลังงานไฟฟ้าเป็นกิจการที่ได้รับยกเว้นการใช้บังคับกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๔/๒๕๕๙ เรื่อง การยกเว้นการใช้บังคับกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมสำหรับการประกอบกิจการบางประเภท ลงวันที่ ๒๐ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๙ ซึ่งมีได้กำหนดระยะเวลาการใช้บังคับหรือการสิ้นสุดผลของคำสั่งฯ ไว้ การยกเว้นดังกล่าวจึงยังคงมีผลใช้บังคับจนกว่าจะมีการยกเลิกหรือแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งฯ หรือกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวม

ในระหว่างที่โรงงานผลิตพลังงานไฟฟ้าดังกล่าวอยู่ในขั้นตอนการจำหน่ายไฟฟ้าแต่ยังไม่แล้วเสร็จ ได้มีการออกกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมฉบับใหม่ที่มีผลเป็นการปรับปรุงหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎกระทรวงฉบับเดิมที่เคยได้รับยกเว้นการใช้บังคับกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวม กรณีนี้ถือว่า โรงงานผลิตพลังงานไฟฟ้าดังกล่าวไม่ได้ดำเนินการขออนุญาตประกอบกิจการโรงงานให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมฉบับเดิมมีผลใช้บังคับ จึงไม่ได้รับการยกเว้นตามคำสั่งฯ นี้

สำหรับการดำเนินการตามขั้นตอนการจำหน่ายไฟฟ้าที่ยังไม่แล้วเสร็จถือเป็นการ “ได้ใช้ประโยชน์ที่ดิน” ที่ได้รับการยกเว้นตามมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘ หรือไม่ ต้องพิจารณาจากการได้รับอนุญาตหรือได้รับอนุมัติหรือการได้ปฏิบัติตามขั้นตอนของกฎหมายที่เกี่ยวกับการใช้ที่ดินและอาคารเป็นสำคัญ การได้รับพิจารณาตอบรับการซื้อไฟฟ้าหรือการทำสัญญาซื้อขายไฟฟ้าเป็นเพียงแค่ขั้นตอนการดำเนินการก่อนการซื้อไฟฟ้า อันเป็นขั้นตอนก่อนการได้รับอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดิน มิใช่การได้รับอนุญาตหรือได้รับอนุมัติหรือการได้ปฏิบัติตามขั้นตอนของกฎหมายที่เกี่ยวกับการใช้ที่ดินและอาคารโดยตรง เนื่องจากผู้ขออนุญาตประกอบกิจการโรงงานผลิตพลังงานไฟฟ้ายังคงต้องดำเนินการอันเป็นการปฏิบัติตาม

ขั้นตอนของกฎหมายที่เกี่ยวกับการใช้ที่ดินและอาคารต่อไปอีก จึงไม่อาจถือได้ว่าเป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินอันจะได้รับการยกเว้นการใช้บังคับกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมแต่อย่างใด

(เรื่องเสรีจที่ ๑๑๐๔/๒๕๕๙) บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การสิ้นสุดการยกเว้นการใช้บังคับกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๔/๒๕๕๙ กรณีโครงการหรือกิจการที่อยู่ระหว่างขอประกอบกิจการโรงงานผลิตพลังงานไฟฟ้า, คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๕)

การนับวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการกองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรม

เดิมพระราชบัญญัติสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๒ กำหนดให้มี “คณะกรรมการกองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรม” ต่อมาพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งพระราชบัญญัติฉบับใหม่ได้กำหนดให้มี “คณะกรรมการกองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรม” ที่มีชื่อเหมือนกัน แต่มีองค์ประกอบและวาระการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน จึงเป็นคณะกรรมการต่างชุดกัน และการที่พระราชบัญญัติฉบับใหม่มีบทเฉพาะกาลกำหนดให้คณะกรรมการกองทุนตามพระราชบัญญัติเดิมปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการกองทุนตามพระราชบัญญัติฉบับใหม่ ก็ไม่ถือว่าคณะกรรมการกองทุนตามพระราชบัญญัติเดิมเป็นคณะกรรมการกองทุนที่ได้รับการแต่งตั้งตามพระราชบัญญัติฉบับใหม่ ดังนั้น กรมส่งเสริมวัฒนธรรมจึงสามารถเสนอรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่เคยเป็นกรรมการกองทุนตามพระราชบัญญัติเดิมและเคยเป็นกรรมการกองทุนตามพระราชบัญญัติฉบับใหม่เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการกองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรมชุดใหม่ได้ โดยไม่ถือว่ากรรมการดังกล่าวมีวาระการดำรงตำแหน่งสองวาระติดต่อกัน

(เรื่องเสรีจที่ ๑๑๑๒/๒๕๕๙) บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การนับวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการกองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรม, คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๘)

บทความทางกฎหมาย

หลักความรับผิดและการชดเชยค่าเสียหายกรณีสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมปนเปื้อนสู่สิ่งแวดล้อม*

เนื่องด้วยเทคโนโลยีด้านชีววิทยาศาสตร์ได้เจริญรุดหน้าอย่างมาก โดยมีการทดลองดัดแปลงพันธุกรรมของพืชและสัตว์ เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและเศรษฐกิจ ทำให้ในหลายประเทศมีการวางหลักเกณฑ์การควบคุมดูแลการใช้ประโยชน์สิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมอย่างปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัย โดยประเทศไทยมีความพยายามผลักดันกฎหมายว่าด้วยความปลอดภัยทางชีวภาพ ซึ่งมีหลักการส่วนใหญ่สอดคล้องกับหลักการสากล แต่อาจต้องมีการพิจารณาปรับปรุงหลักการในบางประเด็นเพิ่มเติมเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของประเทศไทย โดยเฉพาะประเด็นในเรื่องหลักความรับผิดและการชดเชยค่าเสียหาย เนื่องจากหลักการในร่างกฎหมายดังกล่าวยังมีช่องว่างในการกำหนดความรับผิดและการชดเชยค่าเสียหาย ทำให้ในบางกรณีหากมีความเสียหายเกิดขึ้นก็จะมีผู้รับผิดชอบ

๑. บริบทของกฎหมายไทยเกี่ยวกับความรับผิดและการชดเชยค่าเสียหาย

ในอดีตที่ผ่านมาพบว่า ในประเทศไทยมีหลายกรณีที่เกิดความผิดพลาดขึ้นจากการวิจัยของหน่วยงานของรัฐจนทำให้เกิดการหลุดรอดหรือปนเปื้อนสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม แต่สุดท้ายก็ไม่มีการชดเชยค่าเสียหายให้แก่เกษตรกรผู้ได้รับความเสียหายจากการถูกสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมปนเปื้อนในไร่ นา ของตน เนื่องจากกฎหมายที่ใช้บังคับเกี่ยวกับความรับผิดและการชดเชยค่าเสียหายในปัจจุบัน ได้แก่ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ไม่สามารถบังคับใช้กับการรับผิดและชดเชยค่าเสียหายในกรณีเหล่านี้ได้ กล่าวคือ

๑.๑ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มีข้อจำกัดในเรื่องการพิสูจน์ความเสียหาย ได้แก่

ประการแรก คือ ไม่สามารถเยียวยาความเสียหายในคดีสิ่งแวดล้อมได้อย่างครอบคลุม เนื่องจากความเสียหายจากการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมมีลักษณะ

ความเสียหายที่แตกต่างจากคดีแพ่งทั่วไป กล่าวคือ แค่เกิดการปนเปื้อนก็ถือเป็นฐานความรับผิด เพราะความเสียหายจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมอาจไม่ได้ปรากฏให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรม อีกทั้งหากเกิดความเสียหายขึ้นอาจส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นวงกว้าง ส่งผลกระทบต่อบุคคลจำนวนมาก ต้องจัดการปัญหาอย่างรวดเร็วและต้องใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการพิสูจน์

ประการที่สอง หากมีการฟ้องคดีโดยอ้างอิงสิทธิตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จะทำให้ประเด็นในเรื่องของภาระการพิสูจน์เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ทำให้ภาระการพิสูจน์เป็นไปตามหลัก “ผู้ใดกล่าวอ้าง ผู้นั้นมีหน้าที่นำสืบ” ซึ่งหากนำมาใช้ในคดีสิ่งแวดล้อมก็จะทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ผู้เสียหาย

๑.๒ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ อันเป็นกฎหมายหลักด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์การคุ้มครองและแก้ไขปัญหาสู่สิ่งแวดล้อม รวมถึงการกำหนดความรับผิดทางแพ่งในการเรียกค่าเสียหายเพื่อการชดเชยเยียวยาความเสียหายทางสิ่งแวดล้อมไว้ตามมาตรา ๔๖ ที่กำหนดให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ทางราชการต้องรับภาระจ่ายจริงในการขจัดมลพิษกรณีที่มีความเสียหายจากมลพิษ และมาตรา ๔๗ ซึ่งกำหนดให้ผู้กระทำหรือละเว้นกระทำการดังกล่าวต้องชดเชยค่าเสียหายให้แก่รัฐตามมูลค่าของทรัพยากรที่ถูกทำลาย สูญหายไปจากกรณีนั้น

อย่างไรก็ตาม ข้อจำกัดความรับผิดทางแพ่งตามพระราชบัญญัตินี้ พบว่าในมาตรา ๔๖ ได้บัญญัติข้อยกเว้นในกรณีที่พิสูจน์ได้ว่ามลพิษเช่นว่านั้นเกิดจากเหตุสุดวิสัยหรือการสงคราม การกระทำตามคำสั่งของรัฐบาลหรือเจ้าพนักงานของรัฐ การกระทำหรือละเว้นการกระทำของผู้ที่ได้รับอันตรายหรือความเสียหายเองหรือของบุคคลอื่น ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงหรือโดยอ้อม ในการรั่วไหลหรือการแพร่กระจายของมลพิษนั้น ซึ่งการบัญญัติข้อยกเว้นเช่นนี้ หากนำมาใช้บังคับกับกรณีของสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม อาจทำให้เกิดช่องว่างในการกำหนดความรับผิดและการชดเชยค่าเสียหาย ทำให้ผู้ก่อให้เกิดความเสียหาย

* นางสาวอภิญา ทิมพิทักษ์ นิตกรโครงการจัดทำข้อมูลกฎหมาย กองกฎหมายไทย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ไม่ต้องรับผิดชอบประการใดเลย ส่วนในมาตรา ๔๗ เนื่องจากเป็นการทำลายหรือทำให้สูญหายหรือเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน ซึ่งเป็นของรัฐ หรือเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ทำให้ผู้มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๓๓ อันถือเป็นผู้เสียหายคือรัฐเท่านั้น ประชาชนไม่มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๓๓

๒. แนวทางการกำหนดความรับผิดและการชดเชยค่าเสียหาย

จากการศึกษากฎหมายของสหภาพยุโรป การกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับความรับผิดและวิธีการในการเรียกร้องค่าเสียหาย เงื่อนไขการชดเชย จำนวนเงินค่าทดแทน และผู้รับผิดชอบในการชดเชยค่าเสียหาย สหภาพยุโรปได้กำหนดความรับผิดไว้ในลักษณะกว้างโดยครอบคลุมไปถึงผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้วางตลาด ผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ (ถ้าระบุตัวตนได้) ซึ่งความรับผิดนี้เป็นความรับผิดร่วมกันแต่ไม่เท่ากันอยู่ที่ว่าบุคคลใดก่อให้เกิดความเสียหายมากกว่ากัน บุคคลนั้นก็ต้องรับผิดมากกว่า อย่างไรก็ตาม ประเทศสมาชิกแห่งสหภาพยุโรปยังได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐมีความรับผิดชดเชยค่าเสียหายที่เกิดขึ้นด้วย เนื่องจากภาครัฐเป็นผู้อนุญาตให้ผู้ก่อให้เกิดความเสียหายดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม และที่สำคัญภาครัฐมีงบประมาณทางการเงินที่จะมาชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้นในวงกว้างได้อย่างรวดเร็วกว่าภาคเอกชน จึงควรให้ภาครัฐเข้ามาจัดการในส่วนนี้ โดยเมื่อภาครัฐดำเนินการรับผิดชอบชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้ที่ได้รับความเสียหายไปแล้ว ย่อมมีสิทธิมาไล่เบี้ยจากผู้ก่อให้เกิดความเสียหายที่แท้จริงเป็นผู้รับผิดชอบได้ เนื่องจากเงินที่ภาครัฐใช้รับผิดชอบชดเชยค่าเสียหายดังกล่าวไปเป็นภาษีของประชาชนนั่นเอง

สำหรับหลักความรับผิดและการชดเชยค่าเสียหายที่เหมาะสมกับประเทศไทยนั้น ประเทศไทยควรพิจารณาให้ถือว่าให้ผู้บุคคลใดบ้างรับผิดชอบความเสียหายที่เกิดขึ้น อีกทั้งในประเด็นเรื่องผู้มีสิทธิเรียกร้อง เนื่องจากความเสียหายจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมมีความแตกต่างจากความเสียหายทางแพ่ง กล่าวคือ ในเรื่องสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมนั้นเสียหายเพราะความปนเปื้อน แต่มีการปนเปื้อนสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมในสิ่งมีชีวิตปกติก็ถือเป็นฐานความรับผิด ส่วนจะเป็นเจตนาหรือไม่เจตนาทำให้เกิดการปนเปื้อนก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง อีกทั้งการปนเปื้อนไม่ใช่เพียงความเสียหายที่เกิดเฉพาะต่อเอกชนกับเอกชนเท่านั้น แต่ความเสียหายลักษณะดังกล่าวเป็นความเสียหาย

ที่เกิดขึ้นในวงกว้างมีผลกระทบต่อระบบนิเวศโดยรวมไม่ได้กระทบต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ไม่สามารถนำหลักความรับผิดในเรื่องละเมิดแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาบังคับใช้ได้ โดยเมื่อพิจารณาผู้มีสิทธิเรียกร้องสำหรับประเทศไทยคือ “ผู้เสียหาย” เพราะการที่จะชดเชยค่าเสียหายให้แก่กันแสดงว่ามีความเสียหายเกิดขึ้นแล้ว ฉะนั้น หากว่ายังมีไม่ความเสียหายเกิดขึ้นเป็นเพียงแต่คาดการณ์ว่าจะเกิดความเสียหาย ผู้นั้นก็ไม่สามารถมาเรียกร้องให้มีการชดเชยได้ เพราะอาจทำให้เกิดขอบเขตของหลักความรับผิดและการชดเชยค่าเสียหาย ซึ่งหลักเกณฑ์นี้เป็นไปตามประเทศสมาชิกแห่งสหภาพยุโรป เช่น ในรัฐบูร์เกนแลนด์ (Burgenland) รัฐคารินเทีย (Carinthia) แห่งสาธารณรัฐออสเตรีย เป็นต้น โดยในเรื่องสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายนั้น ต้องพิสูจน์ให้ได้เสียก่อนว่าเป็นผู้เสียหาย ส่วนเสียหายมากน้อยเพียงใดถึงแม้จะพิสูจน์ไม่ได้ ก็ยังเป็นผู้มีสิทธิเรียกร้องอยู่ดี ศาลก็จะใช้ดุลพินิจกำหนดค่าเสียหายให้อยู่แล้ว ตามกฎหมายเพื่อเป็นการเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้น ฉะนั้น “เสียหายหรือไม่” กับ “เสียหายเท่าไร” จึงเป็นคนละเรื่องคนละประเด็นกัน

ในส่วนประเด็นว่า ใครเป็นผู้มีหน้าที่พิสูจน์ความเสียหาย โดยหลักในคดีสิ่งแวดล้อมจะใช้หลักการผลภาระการพิสูจน์ให้ผู้ก่อความเสียหายเป็นผู้พิสูจน์ เพราะเป็นบุคคลที่รู้ดีที่สุด ในข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ฉะนั้น จึงเป็นหน้าที่ของผู้ก่อความเสียหายที่จะต้องพิสูจน์ว่าความเสียหายไม่ได้เกิดขึ้นจากตนอย่างไร หากพิสูจน์ไม่ได้ก็ต้องร่วมกันชดเชย โดยผู้รับผิดชอบจำนวนเท่าใดก็จะมีพิจารณาภายหลัง ส่วนผู้เสียหายแค่ชี้ให้เห็นว่าตัวเองได้รับความเสียหายก็เพียงพอแล้ว อันเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

ในกรณีที่ความเสียหายนั้นไม่สามารถระบุตัวว่า บุคคลใดเป็นผู้ต้องรับผิด ให้ถือว่าภาครัฐเป็นผู้ที่ต้องรับผิดชอบ เนื่องจากจะนำสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมปลดปล่อยสู่สิ่งแวดล้อมได้ย่อมเกิดจากความยินยอมของรัฐ ฉะนั้น รัฐจึงต้องรับผิดชอบในส่วนนี้ด้วย ซึ่งความรับผิดที่รัฐชดเชยไปรัฐยังสงวนสิทธิที่จะเรียกร้องจากบุคคลผู้ก่อให้เกิดความเสียหายได้ หากในภายหลังรัฐสามารถพบหรือระบุบ่งชี้บุคคลที่กระทำให้เกิดความเสียหายได้อย่างแน่แท้แล้ว โดยหลักการนั้นนอกจากจะปรากฏในกฎหมายสหภาพยุโรปแล้ว ยังสอดคล้องกับหลักของกฎหมายปกครองตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง

พ.ศ. ๒๕๔๒ ในมาตรา ๙ (๓) เรื่องความรับผิดชอบอื่น ซึ่งเป็นหลักความรับผิดชอบโดยไม่ต้องมีความผิด เช่น เกิดน้ำท่วมแล้วรัฐต้องผันน้ำไปที่ดินของประชาชน ประชาชนที่อยู่ในบริเวณที่ต้องแบกรับน้ำก็มีสิทธิเรียกร้องค่าทดแทนจากรัฐได้ แม้น้ำท่วมเกิดจากเหตุสุดวิสัยไม่ใช่ความผิดของรัฐก็ตาม ซึ่งการให้รัฐรับผิดชอบความเสียหายที่เกิดขึ้นด้วยก็เพื่อเป็นหลักประกันให้กับสังคมในด้านความปลอดภัยทางชีวภาพและเป็นหลักประกันว่าจะมีการชดเชยเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้น

๓. บทสรุป

แนวทางที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทยเกี่ยวกับการปลดปล่อยสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมสู่สิ่งแวดล้อม ผู้เขียนเห็นว่าประเทศไทยควรบัญญัติกฎหมายในลักษณะจำกัด ควบคุมดูแล หรือลงทะเบียนมากกว่าจะสนับสนุน ผลักดันทั้งการวิจัยและการนำไปใช้เชิงพาณิชย์ ทั้งนี้ อาจบัญญัติว่า “โดยหลักนั้นห้ามมิให้มีการผลิตหรือนำเข้าสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมทุกชนิดเว้นแต่จะได้รับอนุญาต” และสำหรับการประเมินความเสี่ยงด้าน

สิ่งแวดล้อมตามกฎหมายของประเทศไทยควรเป็นไปตามหลักการระมัดระวังล่วงหน้า กล่าวคือ แค่มิหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ว่าสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมนั้นมีความเสี่ยงที่จะเกิดความเสียหายก็ปฏิเสธได้แล้ว ไม่ต้องให้เกิดความเสียหายขึ้นทันทีอย่างแน่ชัดก่อน นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมของประชาชน สำหรับประเทศไทยอาจพิจารณาจากความร่วมมือของผู้ขออนุญาตและความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น ยิ่งไปกว่านั้นประเทศไทยควรบัญญัติความรับผิดชอบไว้อย่างชัดเจนเพื่อเป็นหลักประกันความปลอดภัยให้แก่สังคม แม้ความเสียหายเกิดจากเหตุสุดวิสัยก็ตาม โดยอาจพิจารณาเรื่องกองทุนตามที่ปรากฏในกฎหมายสหภาพยุโรป โดยเก็บภาษีจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม เช่น ผู้ผลิตสินค้า ผู้นำเข้า ผู้ส่งออก ผู้ปลูก เป็นต้น ดังนั้น ในการบัญญัติกฎหมายของประเทศไทยเกี่ยวกับการควบคุมการปลดปล่อยสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมสู่สิ่งแวดล้อมควรพิจารณากฎหมายอย่างรอบด้านและพัฒนาปัจจัยต่าง ๆ ให้มีความพร้อม เพื่อให้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติตามเจตนารมณ์ของกฎหมายได้อย่างแท้จริง

กฎหมายใหม่ที่ที่น่าสนใจเดือนกันยายนถึงตุลาคม ๒๕๕๙*

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ (ร.ก./๒๕๕๙/๘๖ก/หน้า ๑/๓๐ กันยายน ๒๕๕๙)

โดยที่การทุจริตและประพฤติมิชอบในระบบราชการมีผลกระทบต่อเสถียรภาพความมั่นคงทางสังคมและเป็นอันตรายต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ การทุจริตและประพฤติมิชอบนับวันจะมีความร้ายแรงมากขึ้นและเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินหรือผลประโยชน์จำนวนมาก หากไม่ได้รับการแก้ไขโดยเร่งด่วนในที่สุดจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐและประโยชน์ของประชาชน เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและคดีความที่เกี่ยวข้องทั้งหลายได้รับการพิจารณาพิพากษาอย่างเสมอภาค

รวดเร็ว และเป็นธรรม สมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบขึ้น เพื่อใช้ในการดำเนินคดีของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ

สาระสำคัญของพระราชบัญญัตินี้

- กำหนดนิยาม “คดีทุจริตและประพฤติมิชอบ” “ศาล” “ผู้ถูกกล่าวหา” “ประธานกรรมการ ป.ป.ช.” “คณะกรรมการ ป.ป.ช.” “คณะกรรมการ ป.ป.ท.” “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” และ “เจ้าพนักงานคดี”
- กำหนดให้นำบทบัญญัติในพระราชบัญญัติฉบับนี้เว้นแต่บางมาตรา ไปใช้บังคับแก่การพิจารณาพิพากษาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบในศาลทหารด้วย
- ให้ประธานศาลฎีกาและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

* นางสาวสมบุรณ์สุข ฐุภโชติ นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ กองกฎหมายไทย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๔. กำหนดให้วิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ เป็นระบบไต่สวน และในกรณีที่ไม่มียกข้อบัญญัติและข้อบังคับของ ประธานศาลฎีกาใช้บังคับวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง หรือกฎหมายว่าด้วยการ จัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง มาใช้บังคับ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับวิธีพิจารณาความตามพระราชบัญญัตินี้ ส่วนคดีทุจริตและประพฤติมิชอบใดมีข้อหาความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญาหรือข้อหาความผิด ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ รวมอยู่ด้วย ให้นำบทบัญญัติตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณา คดีดังกล่าว มาใช้บังคับแก่ข้อหาความผิดนั้นเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับ บทบัญญัติตามพระราชบัญญัตินี้

๕. กำหนดกรณีผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยหลบหนีไป ในระหว่างถูกดำเนินคดีหรือระหว่างการพิจารณาคดีของศาล มิให้นำระยะเวลาที่ผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยหลบหนีรวมเป็น ส่วนหนึ่งของอายุความ และเมื่อได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษ จำเลย ถ้าจำเลยหลบหนีไปในช่วงต้องคำพิพากษาถึงที่สุด ให้ลงโทษ มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๙๘ แห่งประมวลกฎหมาย อาญา มาใช้บังคับ

๖. กำหนดโทษผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หลบหนีไป ในระหว่างที่ได้รับการปล่อยชั่วคราว

๗. กำหนดรูปแบบการทำคำฟ้องตามที่บัญญัติใน กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และต้องมีข้อความที่เป็นการ กล่าวหาเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นความผิดคดีทุจริตและ ประพฤติมิชอบโดยต้องระบุพฤติการณ์ที่กล่าวหาว่ากระทำความผิด พร้อมทั้งชี้ชื่อยุทธยานหลักฐานให้ชัดเจนเพียงพอที่จะดำเนิน กระบวนพิจารณาต่อไป และในคดีที่อัยการสูงสุด พนักงานอัยการ ประธานกรรมการ ป.ป.ช. หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นโจทก์ ในวันยื่นฟ้อง ให้จำเลยมาหรือคุมตัวมาศาล และให้โจทก์ส่งรายงาน และสำนวนการสอบสวนหรือสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงพร้อม สำเนาอิเล็กทรอนิกส์ต่อศาลเพื่อใช้เป็นหลักในการพิจารณาและ รวมไว้ในสำนวน

๘. กำหนดวิธีการไต่สวนมูลฟ้องตามกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา และกำหนดให้ศาลจัดทำทนายความแก่จำเลย ก่อนเริ่มไต่สวนมูลฟ้อง รวมทั้งการแถลงคดีของจำเลยเพื่อให้ศาล ทราบถึงข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายอันสำคัญที่ศาลจะสั่งคดี และ กำหนดให้ศาลต้องแสดงผลในการสั่งคดีด้วย นอกจากนี้ หาก ในชั้นพิจารณาคดีที่จำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้อง ศาลอาจเรียก พยานหลักฐานมาไต่สวนจนกว่าจะพอใจว่าจำเลยกระทำผิดจริงก็ได้

๙. กำหนดให้คู่ความสามารถอ้างตนเอง พยานวัตถุ พยานเอกสาร พยานบุคคล หรือหลักฐานอื่น ซึ่งน่าจะพิสูจน์ได้ว่า จำเลยมีผิดหรือบริสุทธิ์ ตามที่ศาลเห็นสมควร และมีสิทธิขอตรวจ พยานหลักฐานและคัดสำเนาพยานหลักฐานของตนเอง หรือของ คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งได้

๑๐. ในคดีที่อัยการสูงสุด พนักงานอัยการ ประธาน กรรมการ ป.ป.ช. หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นโจทก์ ให้ศาล นำรายงานและสำนวนการสอบสวนหรือสำนวนการไต่สวน ข้อเท็จจริงของโจทก์มาเป็นหลักในการแสวงหาความจริง และอาจ สืบพยานเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร และกำหนดให้ศาลพิจารณา และสืบพยานหลักฐานต่อเนื่องติดต่อกันไปจนกว่าจะเสร็จการ พิจารณา เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอันมิอาจก้าวล่วงได้

๑๑. กำหนดให้การพิจารณาและการสืบพยานในศาล กระทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย และหากศาลเห็นเป็นการสมควร ศาลมีอำนาจพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยได้ หากมีเหตุ ตามที่กำหนดไว้

๑๒. กำหนดวิธีพิจารณาและการดำเนินคดีในการ ร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะเหตุรัวภัยพิบัติ หรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ และกำหนดให้ภาระการพิสูจน์ ตกกับผู้กล่าวอ้างโต้แย้งถึงกรณีที่มีทรัพย์สินที่ร้องขอให้ตกเป็นของ แผ่นดินมิได้เกิดจากการรัวภัยพิบัติ หรือมิได้เป็นทรัพย์สิน เพิ่มขึ้นผิดปกติ

๑๓. กำหนดให้จัดตั้งแผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ขึ้นในศาลอุทธรณ์โดยให้มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทุจริตและ ประพฤติมิชอบที่มีการอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล ชั้นต้นและตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ และกำหนดให้การ อุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้น ให้อุทธรณ์ไปยังศาล อุทธรณ์แผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ

๑๔. กำหนดให้ในกรณีที่จำเลยซึ่งไม่ได้ถูกคุมขังจะยื่น อุทธรณ์หรือฎีกาได้ต่อเมื่อแสดงตนต่อเจ้าพนักงานศาลขณะยื่น อุทธรณ์หรือฎีกา มิฉะนั้นให้ศาลมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์หรือฎีกานั้น

๑๕. กำหนดให้ศาลฎีกามีอำนาจรับฎีกาไว้พิจารณาได้ เมื่อเห็นว่าปัญหาตามฎีกานั้นเป็นปัญหาสำคัญที่ศาลฎีกาควร วินิจฉัย หรือในกรณีที่อัยการสูงสุดลงลายมือชื่อรับรองในฎีกาว่า มีเหตุอันควรที่ศาลฎีกาจะได้อ่านวินิจฉัย และในกรณีที่ศาลฎีกามีคำสั่ง ไม่รับฎีกาไว้พิจารณา ให้ศาลแสดงผลประกอบด้วย โดยให้ คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์แผนกคดีทุจริตและ ประพฤติมิชอบเป็นที่สุดตั้งแต่วันที่ได้อ่านหรือถือว่าได้อ่านคำสั่ง ไม่รับฎีกานั้น

๑๖. กำหนดบทบัญญัติในเรื่องการริบทรัพย์สินและการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลไว้เป็นการเฉพาะ ส่วนการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลในส่วนอาญาให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และในส่วนแพ่งให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

๑๗. กำหนดให้ผู้เป็นเจ้าของแท้จริงซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด สามารถยื่นคำร้องขอให้ศาลสั่งให้คืนทรัพย์สินนั้นตามสภาพที่เป็นอยู่ได้ และคำร้องของเจ้าของที่แท้จริงนั้นจะต้องกระทำต่อศาลภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุด ส่วนกรณีที่ต้องมีการบังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินอื่นของบุคคลซึ่งต้องชำระเงิน หากปรากฏโดยคำร้องของผู้เป็นเจ้าของแท้จริงในทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัดว่า ผู้เป็นเจ้าของแท้จริงมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด ก็ให้ศาลสั่งให้คืนทรัพย์สินนั้นตามสภาพที่เป็นอยู่ หากไม่อาจส่งคืนทรัพย์สินได้ให้คืนเป็นเงินแทน คำร้องของเจ้าของแท้จริงเช่นว่านี้จะต้องกระทำต่อศาลภายในหนึ่งปีนับแต่วันยึดหรืออายัดทรัพย์สินดังกล่าว

พระราชบัญญัติคุ้มครองประพฤติ พ.ศ. ๒๕๕๙ (ร.ก./๒๕๕๙/๘๘ก/หน้า ๑/๓ ตุลาคม ๒๕๕๙)

โดยที่งานด้านการคุ้มครองประพฤติมีความสำคัญในกระบวนการยุติธรรม อันจะทำให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดความเรียบร้อยขึ้นในสังคม ซึ่งในการปฏิบัติงานด้านนี้มีกรมคุ้มครองประพฤติเป็นหน่วยงานหลักเกี่ยวกับการคุ้มครองประพฤติ ทั้งในขั้นก่อนการพิจารณาคดี ขั้นการพิจารณาคดี และขั้นหลังการพิพากษาคดีของศาล โดยมีภารกิจเกี่ยวกับการคุ้มครองประพฤติผู้กระทำผิดที่เป็นเด็ก เยาวชน ผู้ใหญ่ ผู้ได้รับการพักการลงโทษและการลดวันต้องโทษจำคุก รวมถึงการตรวจพิสูจน์และการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด การจัดให้มีการทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ การดำเนินการเพื่อสร้างความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ การให้การสงเคราะห์ การให้หน่วยงานของรัฐและภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมและแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด และเพื่อให้การปฏิบัติงานด้านการคุ้มครองประพฤติและภารกิจของกรมคุ้มครองประพฤติมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สาระสำคัญของพระราชบัญญัตินี้

๑. กำหนดบทนิยามคำว่า “การคุ้มครองประพฤติ” “ศาล” “การสืบเสาะและพินิจ” “ผู้ถูกสืบเสาะและพินิจ” “การคุ้มครองประพฤติ” “ผู้ถูกคุ้มครองประพฤติ” “สำนักงานคุ้มครองประพฤติ” “คณะกรรมการ” “พนักงานคุ้มครองประพฤติ” “อาสาสมัครคุ้มครองประพฤติ” “ยาเสพติด” “อภิปดี” และ “รัฐมนตรี” เพื่ออธิบายความหมายของถ้อยคำที่ใช้ในพระราชบัญญัตินี้

๒. หมวด ๑ คณะกรรมการคุ้มครองประพฤติ กำหนดให้มีคณะกรรมการคุ้มครองประพฤติ มีอำนาจหน้าที่ตามที่พระราชบัญญัติกำหนดไว้

๓. หมวด ๒ อำนาจหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงาน กำหนดให้พนักงานคุ้มครองประพฤติมีอำนาจหน้าที่ตามที่พระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น โดยเฉพาะอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการสืบเสาะและพินิจ ผู้ถูกสืบเสาะและพินิจ การสอดส่อง ติดตาม สอบถาม แนะนำช่วยเหลือ ตักเตือน หรือดำเนินการใด ๆ เพื่อให้ผู้ถูกคุ้มครองประพฤติปฏิบัติตามเงื่อนไขและสามารถแก้ไขปรับปรุงตนเองได้ ให้การสงเคราะห์ตามพระราชบัญญัตินี้ ในการนี้ ให้มีอาสาสมัครคุ้มครองประพฤติเพื่อช่วยเหลือพนักงานคุ้มครองประพฤติตามท้อติกรรมคุ้มครองประพฤติมอบหมาย และในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานคุ้มครองประพฤติและอาสาสมัครคุ้มครองประพฤติ ให้บุคคลดังกล่าวแสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง และให้พนักงานคุ้มครองประพฤติเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

๔. หมวด ๓ การสืบเสาะและพินิจ การคุ้มครองความประพฤติ และการทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ กำหนดวิธีดำเนินการและระยะเวลาที่ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบต้องปฏิบัติ ในกรณีศาล หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจมีคำสั่งให้พนักงานคุ้มครองประพฤติดำเนินการสืบเสาะและพินิจหรือให้ดำเนินการคุ้มครองความประพฤติ

๕. หมวด ๔ อำนาจของศาลเกี่ยวกับการคุ้มครองประพฤติ กำหนดให้ศาลมีอำนาจสั่งให้พนักงานคุ้มครองประพฤติดำเนินการสืบเสาะและพินิจในเรื่องที่เกี่ยวกับจำเลย แล้วทำรายงานและความเห็นให้ศาลเพื่อประกอบการพิจารณาพิพากษาหรือเพื่อประกอบดุลพินิจในการกำหนดโทษ รวมทั้งวิธีการดำเนินการในกรณีที่ผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขเพื่อการคุ้มครองประพฤติตามที่ศาลกำหนด หรือพฤติการณ์ที่เกี่ยวกับการคุ้มครองประพฤติของผู้ถูกคุ้มครองความประพฤติเปลี่ยนแปลงไป

๖. หมวด ๕ การดำเนินการเพื่อสร้างความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ กำหนดให้สำนักงานคุ้มครองประพฤติมีหน้าที่ดำเนินการเพื่อสร้างความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ โดยให้ผู้อำนวยการสำนักงานคุ้มครองประพฤติแต่งตั้งพนักงานคุ้มครองประพฤติหรือบุคคลอื่นใดเป็นผู้ประสานงาน เพื่อทำหน้าที่จัดให้มีการประชุม กำหนดตัวบุคคลที่จะเข้าร่วมประชุม ดำเนินการประชุม หรือดำเนินการอื่นใดเพื่อสร้างความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์

๗. หมวด ๖ การสงเคราะห์ กำหนดให้รัฐให้การสงเคราะห์ผู้ถูกสืบเสาะและพินิจ ผู้ถูกคุ้มครองประพฤติ หรือผู้พ้นจากการคุ้มครองประพฤติ ผู้อยู่ระหว่างการตรวจพิสูจน์หรือการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ผู้อยู่ระหว่างการทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ ผู้ได้รับการปล่อยตัวเมื่อพ้นโทษ

หรือได้รับพระราชทานอภัยโทษ เด็กหรือเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัวพ้นจากการฝึกอบรมครบตามคำพิพากษาแล้ว ผู้พ้นจากการถูกกักขังแทนค่าปรับหรือผู้พ้นจากการทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ และบุคคลอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

๘. หมวด ๗ การมีส่วนร่วมของหน่วยงานของรัฐและภาคประชาชน กำหนดให้กรมคุมประพฤติมีหน้าที่ดำเนินการหรือประสานความร่วมมือ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรชุมชน หรือองค์กรอื่น เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานสร้างเครือข่ายหรือให้ความช่วยเหลือในภารกิจของกรมคุมประพฤติ และให้อาสาสมัครคุมประพฤติและภาคประชาชนมีบทบาทในการให้การสงเคราะห์ รวมถึงการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด ภายใต้การกำกับดูแลของพนักงานคุมประพฤติ โดยอาสาสมัครคุมประพฤติจะได้รับค่าตอบแทนด้วย

๙. หมวด ๘ บทกำหนดโทษ กำหนดโทษกรณีที่เป็นเจ้าพนักงานมีตำแหน่งหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ และได้ล่วงรู้หรือได้มาซึ่งความลับของผู้อื่นเพราะการปฏิบัติการตามตำแหน่งหน้าที่ นำความลับนั้นไปเปิดเผยนอกอำนาจหน้าที่ของตนโดยประการที่อาจจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น

๑๐. บทเฉพาะกาล กำหนดให้บรรดากฎกระทรวงที่ออกตามพระราชบัญญัติวิธีดำเนินการคุมความประพฤติตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีกฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศ ตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และให้พนักงานคุมประพฤติซึ่งได้รับแต่งตั้งตามพระราชบัญญัติวิธีดำเนินการคุมความประพฤติตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๒๒ และยังคงปฏิบัติหน้าที่อยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นพนักงานคุมประพฤติตามพระราชบัญญัตินี้

ข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยวิธีการดำเนินคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ (ร.ก./๒๕๕๙/๘๗ ก/หน้า ๑/๑ ตุลาคม ๒๕๕๙)

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคสอง มาตรา ๗ วรรคสาม มาตรา ๓๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๔๖ วรรคสอง (๗) และมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ ประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาออกข้อบังคับไว้

สาระสำคัญของข้อบังคับ

๑. กำหนดบทนิยามศัพท์ที่ใช้ในข้อบังคับ

“ศาล” หมายความว่า ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ และศาลอุทธรณ์แผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ
“องค์คณะผู้พิพากษา” หมายความว่า องค์คณะผู้พิพากษาซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาและวินิจฉัยคำร้องตามมาตรา ๔๕

๒. เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมเป็นผู้กำหนดวิธีการในทางธุรการเพื่อให้การปฏิบัติตามข้อบังคับนี้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

๓. ประธานศาลฎีการักษาการและมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติ รวมทั้งออกระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือคำแนะนำเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามข้อบังคับนี้

๔. หมวด ๑ บททั่วไป

๔.๑ กำหนดให้ศาลใช้วิธีการติดต่อสื่อสารกับศาลอื่น คู่ความ หรือผู้เกี่ยวข้องในคดี โดยทางโทรสาร จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่นก็ได้

๔.๒ ให้นำข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการสืบพยานคดีอาญาในลักษณะการประชุมทางจอภาพ พ.ศ. ๒๕๕๖ หรือข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยแนวทางการนำสืบพยานหลักฐานและการสืบพยานบุคคลที่อยู่นอกศาลโดยระบบการประชุมทางจอภาพ พ.ศ. ๒๕๕๖ แล้วแต่กรณี มาใช้บังคับเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับข้อบังคับนี้

๕. หมวด ๒ การพิจารณา พิพากษาคดีและวิธีการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานคดี

๕.๑ ให้เจ้าพนักงานคดีตรวจสอบฟ้องในเบื้องต้นและทำรายงานเสนอศาลเพื่อมีคำสั่งแก้ไขฟ้องให้ถูกต้อง

๕.๒ ให้เจ้าพนักงานศาลตรวจสอบบัตรประจำตัวประชาชนหรือเอกสารอื่นใดที่ทางราชการออกให้ซึ่งมีข้อมูลเพียงพอสำหรับตรวจว่าใช่จำเลยหรือไม่ และเมื่อศาลเชื่อว่าเป็นจำเลยจริงให้ดำเนินการต่างๆ ตามที่ข้อบังคับกำหนดไว้เพื่อให้มีข้อมูลของจำเลยเพียงพอเก็บไว้ในสำนวน

๕.๓ ในคดีที่ผู้เสียหายเป็นโจทก์ หากมีการกล่าวหาในเรื่องเดียวกันกับที่โจทก์ยื่นฟ้องต่อหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนคดีทุจริตและประพฤติมิชอบใด ให้ศาลสอบถามไปยังหน่วยงานนั้น และมีอำนาจเรียกรายงานและสำนวนการสอบสวนหรือสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงในเรื่องดังกล่าวมาเพื่อประกอบการพิจารณาของศาลได้ ถ้าศาลเห็นว่าเรื่องดังกล่าวยังอยู่ในระหว่างสอบสวนและหากดำเนินคดีต่อไปจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่การดำเนินการในชั้นสอบสวนอันกระทบต่อความยุติธรรม ศาลอาจสั่งให้รอการไต่สวนมูลฟ้องหรือการพิจารณาคดีไว้ก่อนได้ตามที่เห็นสมควร

๕.๔ เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการตรวจพยานหลักฐาน ก่อนวันนัดตรวจพยานหลักฐานศาลอาจมอบหมายให้เจ้าพนักงานคดีดำเนินการต่างๆ ตามที่ข้อบังคับกำหนดไว้ เช่น ตรวจสำนวน จัดทำสรุปรายการพยานหลักฐาน ค้นคว้าข้อกฎหมาย และคำพิพากษาที่เกี่ยวข้องรวมไว้ในสำนวน หรือกระทำการอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมาย

๕.๕ ศาลอาจมีคำสั่งให้คู่ความส่งพยานหลักฐาน เพื่อให้มีการตรวจสอบให้เสร็จสิ้นก่อนวันนัดตรวจพยานหลักฐานก็ได้

๕.๖ ศาลสืบพยานได้หากโจทก์ไม่มาศาลในวันนัด โดยไม่มีเหตุอันสมควร โดยมีให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๑๖๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับ

๕.๗ ในกรณีที่มีโจทก์ยื่นคำร้องขอถอนฟ้อง ให้ศาลพิจารณาสั่งคำร้องขอถอนฟ้องโดยคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะและความเสียหายที่มีผลกระทบต่อรัฐเป็นสำคัญ แต่ถ้าคำร้องนั้นได้ยื่นในภายหลังเมื่อจำเลยให้การแก้คดีแล้วและจำเลยคัดค้านการถอนฟ้อง ให้ศาลยกคำร้องขอถอนฟ้องนั้น

๕.๘ ศาลมีอำนาจแสวงหาข้อเท็จจริงจากพยานบุคคล พยานเอกสาร พยานวัตถุ หรือพยานหลักฐานอื่นใดนอกเหนือจากพยานหลักฐานที่คู่ความอ้างอิงได้ตามที่ศาลเห็นสมควร

๕.๙ หากศาลเห็นว่ามีความจำเป็นเพื่อให้ได้ความแจ่มชัดในข้อเท็จจริงแห่งคดี ศาลอาจมอบหมายให้เจ้าพนักงานคดีดำเนินการตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานอันเป็นประเด็นแห่งคดี การตรวจสอบกรณีการรับทรัพย์สิน หรือมีหนังสือเรียกให้หน่วยงานหรือบุคคลใดมาให้ข้อมูลหรือจัดส่งพยานหลักฐาน รวมทั้งตรวจสอบข้อเท็จจริงอื่นใดเพื่อประโยชน์แก่การไต่สวนมูลฟ้องพิจารณาและพิพากษาคดี และเมื่อเจ้าพนักงานคดีได้ดำเนินการไปอย่างไรแล้วให้จัดทำรายงานเสนอต่อศาล โดยอาจระบุถึงพยานหลักฐานที่ศาลสมควรเรียกมาสืบเพิ่มเติมตามมาตรา ๒๒ ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญที่ศาลสมควรรับฟังความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาพิพากษาตามมาตรา ๒๖

๕.๑๐ พยานหลักฐานหรือความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญตามรายงานของเจ้าพนักงานคดี ให้ศาลแจ้งให้คู่ความทราบก่อนการสืบพยานนั้นตามสมควร เพื่อให้คู่ความมีโอกาสโต้แย้งพยานหลักฐานดังกล่าวหรือเรียกผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญฝ่ายตนมาให้ความเห็นโต้แย้งหรือเพิ่มเติมได้

๕.๑๑ ในการสืบพยาน ศาลมีอำนาจให้พยานเข้าเบิกความก่อนหลังตามความสำคัญและความสะดวกในการพิจารณาคดี และหากคำเบิกความของพยานที่ไม่มาศาลคนใดเป็นข้อสำคัญในการวินิจฉัยชี้ขาดคดี ให้ศาลเลื่อนการสืบพยานออกไปและดำเนินการติดตามพยานมาเบิกความหรือให้ได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประเด็นแห่งคดีตามที่เห็นสมควร

๕.๑๒ ศาลอาจมีคำสั่งให้ถือเอาบันทึกคำเบิกความพยานในชั้นไต่สวนมูลฟ้องเป็นคำเบิกความพยานในชั้นพิจารณาโดยพยานไม่ต้องเบิกความใหม่ทั้งหมด แต่ถ้าจำเลยขออนุญาตถามพยานโดยอ้างเหตุว่าตนไม่ได้มาศาลในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง ศาลพึงให้โอกาสแก่จำเลยในการต่อสู้คดี

๕.๑๓ ในการสืบพยานของศาล หากศาลเห็นว่าคดีใดมีข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้ ศาลจะมีคำสั่งให้งดการสืบพยานเสียก็ได้

๕.๑๔ ในกรณีที่มีการบันทึกคำพยานโดยใช้วิธีการบันทึกลงในวัสดุ ซึ่งถ่ายทอดออกเป็นภาพหรือเสียงหรือโดยใช้วิธีการอื่นใด ซึ่งคู่ความและพยานอาจตรวจสอบถึงความถูกต้องของบันทึกการเบิกความนั้นได้

๕.๑๕ ศาลอาจมอบหมายให้เจ้าพนักงานคดีช่วยควบคุมและแนะนำให้คู่ความดำเนินคดีไปตามขั้นตอนของกฎหมาย

๕.๑๖ ศาลอาจเรียกพยานหลักฐานมาสืบเพิ่มเติมตามที่เห็นสมควร ซึ่งรวมทั้งการเรียกพยานที่สืบแล้วมาสืบใหม่ด้วย โดยไม่ต้องมีฝ่ายใดร้องขอก็ได้

๕.๑๗ การรับทรัพย์สินในคดีทุจริตหรือประพฤตินิষอบ หากปรากฏต่อศาลว่ามีบุคคลที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินดังกล่าว ให้ศาลแจ้งบุคคลนั้นเพื่อส่งข้อมูลที่เป็นประกอบการพิจารณาสั่งและให้มีการประกาศคำร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินไว้ ณ สถานที่ที่ข้อบังคับกำหนดรวมทั้งให้ประกาศในหนังสือพิมพ์ด้วย

๖. หมวด ๓ อุทธรณ์

ในการยื่นอุทธรณ์ของจำเลยซึ่งไม่ได้ถูกคุมขัง จำเลยต้องมาแสดงตนต่อเจ้าพนักงานศาล หากจำเลยร้องขอขยายระยะเวลาแสดงตนต่อเจ้าพนักงานศาล ให้ระบุถึงเหตุผลความจำเป็นที่ต้องขอขยายระยะเวลาพร้อมแสดงหลักฐานและที่อยู่หรือช่องทางที่สามารถติดต่อกับจำเลยได้ หากจำเลยซึ่งไม่ได้ถูกคุมขังไม่มาแสดงตน หรือเมื่อครบกำหนดขอขยายระยะเวลาแสดงตนแล้ว จำเลยไม่มาแสดงตนต่อเจ้าพนักงานศาล ให้เจ้าพนักงานศาลทำรายงานเจ้าหน้าที่เสนอต่อศาลชั้นต้น และให้ศาลชั้นต้นส่งฟ้องอุทธรณ์ดังกล่าวพร้อมสำนวน รวมทั้งรายงานเจ้าหน้าที่ไปยังศาลอุทธรณ์แผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเพื่อพิจารณาสั่งต่อไป

๗. หมวด ๔ ฎีกา

๗.๑ ในการยื่นคำร้องขออนุญาตฎีกาของจำเลย ซึ่งไม่ได้ถูกคุมขัง จำเลยต้องมาแสดงตนต่อเจ้าพนักงานศาล โดยให้นำหมวด ๓ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

๗.๒ กำหนดรายละเอียดที่ต้องแสดงในคำร้องแสดง เหตุที่ศาลฎีกาควรรับฎีกาไว้พิจารณา

๗.๓ ในกรณีที่อัยการสูงสุดลงลายมือชื่อรับรองในฎีกา ของพนักงานอัยการ คำร้องตามมาตรา ๔๔ เพียงแสดงว่าอัยการ สูงสุดหรือพนักงานอัยการซึ่งอัยการสูงสุดมอบหมายได้ลงลายมือชื่อ รับรองในฎีกาของพนักงานอัยการว่ามีเหตุอันควรที่ศาลฎีกาจะได้ วินิจฉัย

๗.๔ ให้ศาลชั้นต้นมีอำนาจตรวจคำร้องแสดงเหตุที่ ศาลฎีกาควรรับฎีกาไว้พิจารณาและฎีกาและมีคำสั่งตามประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาประกอบประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่ง และวิธีการดำเนินการต่อไปในกรณีผู้ฎีกา ไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง

๗.๕ กำหนดวิธีการในกรณีที่มีการขอขยายระยะเวลา ใด ๆ เช่น การยื่นคำร้องหรือฎีกา

๗.๖ กำหนดวิธีการให้ศาลชั้นต้นปฏิบัติในกรณี ได้รับคำร้องและฎีกาแล้ว

๗.๗ การขอแก้ไขคำร้องหรือฎีกาให้กระทำได้ภายใน กำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๔๔ หรือตามที่ศาลมีคำสั่งให้ขยาย ออกไป

๗.๘ กำหนดระยะเวลาให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยและ มีคำสั่งในการพิจารณาคำร้องตามมาตรา ๔๕

๗.๙ กำหนดลักษณะของปัญหาสำคัญอื่นตาม มาตรา ๔๖ วรรคสอง

๗.๑๐ กำหนดวิธีการดำเนินการในกรณีที่องค์คณะ ผู้พิพากษาเห็นว่าปัญหาตามคำร้องแสดงเหตุที่ศาลฎีกาควรรับฎีกา ทั้งหมดหรือบางข้อเป็นปัญหาสำคัญที่ศาลฎีกาควรวินิจฉัย

๗.๑๑ ในกรณีที่องค์คณะผู้พิพากษาเห็นว่าคำร้องมิได้ ปฏิบัติตามข้อ ๓๐ หรือปัญหาตามคำร้องทั้งหมดมิใช่ปัญหาสำคัญที่ ศาลฎีกาควรวินิจฉัย ให้มีคำสั่งยกคำร้องและไม่รับฎีกาโดยแสดง เหตุผลโดยย่อ แล้วส่งสำนวนความคืนศาลชั้นต้นเพื่อแจ้งให้คู่ความ ทราบโดยเร็ว

๗.๑๒ ในกรณีที่มีความหลายฝ่ายต่างยื่นคำร้องแสดง เหตุที่ศาลฎีกาควรรับฎีกาไว้พิจารณา ให้วินิจฉัยโดยทำเป็นคำสั่ง ฉบับเดียวกันก็ได้

๗.๑๓ ผู้พิพากษาซึ่งเป็นองค์คณะที่พิจารณาสั่ง อนุญาตให้ฎีกาคดีใดอาจเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดีนั้นอีก ก็ได้

ร่างกฎหมายที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา

เดือนตุลาคม ๒๕๕๙

พระราชบัญญัติ

๑. ร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. .... (เรื่องเสร็จที่ ๑๔๐๒/๒๕๕๙)

๒. ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (เรื่องเสร็จที่ ๑๔๐๓/๒๕๕๙) (ปรับปรุงการ หักค่าใช้จ่าย การหักค่าลดหย่อน และอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา)

๓. ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย อาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (เรื่องเสร็จที่ ๑๔๓๑/๒๕๕๙) (เพิ่มกรณี การอายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินเพื่อใช้ค่าปรับ และปรับปรุงอัตราโทษปรับ)

๔. ร่างพระราชบัญญัติองค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก (ฉบับที่) พ.ศ. .... (เรื่องเสร็จที่ ๑๕๐๕/๒๕๕๙)

๕. ร่างพระราชบัญญัติสถาบันภูมิราชธรรม พ.ศ. .... (เรื่องเสร็จที่ ๑๕๓๓/๒๕๕๙)

๖. ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (เรื่องเสร็จที่ ๑๕๓๗/๒๕๕๙) (กำหนดหลักเกณฑ์ การจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับกรณีบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ที่มีความสัมพันธ์ระหว่างกัน)

พระราชกฤษฎีกา

๑. ร่างพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการกำหนดค่าใช้จ่ายที่ยอมให้หักจากเงินได้พึงประเมิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (เรื่องเสร็จที่ ๑๔๐๘/๒๕๕๙)
๒. ร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืน ในท้องที่ตำบลบ้านฉาง ตำบลบางปรอก ตำบลบางหลวง ตำบลบางเตือ ตำบลบางคูวัด อำเภอเมืองปทุมธานี ตำบลคูบางหลวง ตำบลคลองพระอุดม อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี และตำบลคลองข่อย อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พ.ศ. .... (เรื่องเสร็จที่ ๑๔๐๙/๒๕๕๙)
๓. ร่างพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการลดอัตราและยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (เรื่องเสร็จที่ ๑๔๒๔/๒๕๕๙) (ลดอัตราภาษีเงินได้สำหรับผู้มีเงินได้ซึ่งมีสถานประกอบการตั้งอยู่ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ)
๔. ร่างพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการลดอัตราและยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (เรื่องเสร็จที่ ๑๔๒๕/๒๕๕๙) (เงินได้เท่าที่ได้จ่ายเป็นค่าซื้อและค่าติดตั้งระบบกล้องโทรทัศน์วงจรปิด ณ สถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ)
๕. ร่างพระราชกฤษฎีกาถอนสภาพที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ในท้องที่ตำบลน้ำชำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ พ.ศ. .... (เรื่องเสร็จที่ ๑๔๒๙/๒๕๕๙)

กฎกระทรวง

๑. ร่างกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมสำหรับการประกอบกิจการคลังสินค้า กิจการไซโล และกิจการห้องเย็น พ.ศ. .... (เรื่องเสร็จที่ ๑๔๒๖/๒๕๕๙)
๒. ร่างกฎกระทรวงการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้งของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. .... (เรื่องเสร็จที่ ๑๔๘๔/๒๕๕๙)
๓. ร่างกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย พ.ศ. .... (เรื่องเสร็จที่ ๑๕๑๐/๒๕๕๙)
๔. ร่างกฎกระทรวงการขออนุญาตและการอนุญาตให้ทำการประมงพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (เรื่องเสร็จที่ ๑๕๓๕/๒๕๕๙)
๕. ร่างกฎกระทรวงการขออนุญาตและการอนุญาตให้ทำการประมงนอกลำน้ำไทย (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (เรื่องเสร็จที่ ๑๕๓๖/๒๕๕๙)
๖. ร่างกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าป่วยการและค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็นต้องจ่าย เนื่องในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการขออนุญาต พ.ศ. .... (เรื่องเสร็จที่ ๑๕๔๐/๒๕๕๙)

กฎ

ร่างกฎสำนักนายกรัฐมนตรี ฉบับที่ .. (พ.ศ. ....) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๘ (เรื่องเสร็จที่ ๑๕๐๘/๒๕๕๙)

**คณะผู้จัดทำ
ที่ปรึกษา**

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา
กรรมการร่างกฎหมายประจำ
นายพนพล เจริญกิจ
กองบรรณาธิการ
นายสุชัย งามจิตต์เอื้อ
นายปัญญา จันสกุล
นางสาวสมบุรณ์สุข ฐิติไชติ
นางสาวกมล นาทเสวี
นายวิษณุ บวรกิจรุ่งโรจน์

จัดทำโดย

กองกฎหมายไทย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
๑๙ ถนนพระอาทิตย์ เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐
โทรศัพท์ : ๐-๒๒๘๐-๗๙๐๐, ๐-๒๒๘๐-๗๙๑๑
ต่อ ๒๔๑๒, ๒๔๑๘ โทรศัพท์ : ๐-๒๒๘๒-๑๘๘๘
www.krisdika.go.th, www.lawreform.go.th
ออกแบบโดย ; ภาพปกโดย
กองกฎหมายไทย ; นางสาวปิ่นนภา เข้มเจริญ
ผู้จัดพิมพ์
ฝ่ายผลิตเอกสาร